

Høringsuttalelse fra For Fangers Pårørende (FFP): *Økt bruk av konfliktråd*

FFP er en organisasjon som gir råd og støtte til pårørende av innsatte og som jobber for å øke bevisstheten om denne gruppens utfordringer og behov. Vi vil i høringsuttalelsen derfor særlig kommentere de deler av forslagene som vil kunne ha betydning for pårørende av innsatte.

Begrepet gjenopprettende prosess

Fengsling rammer flere enn den fengslede selv. Mange pårørende av innsatte blir sterkt påvirket av fengslingen og den kriminelle handlingen, ofte med betydelige sosiale og helsemessige konsekvenser. FFP mener derfor det er meget positivt at det i rapporten fra arbeidsgruppen presiseres at konfliktrådsmedling kan tilbys «til alle som er berørte av handlingen», og dermed også pårørende av gjerningspersonen(e).

Positiv til økt bruk av konfliktråd

FFP er positiv til en økt bruk av konfliktråd, og til at flere saker kan behandles på et lavest mulig nivå i straffesakskjeden. Konfliktråd som reaksjon og metode bygger på forutsetningen om innrømmelse av ansvar og vilje til å forsøke å bøte på noe av den skade man har forvoldt andre. Vi mener dette kan bidra til at en gjerningsperson på et dypere plan enn ved en tradisjonell soning av straff, påtar seg ansvar og aktivt reflekterer over konsekvenser av handlingene sine. Dette kan ha klare positive konsekvenser med hensyn til forebygging av ny kriminalitet, en bedre ivaretagelse av offeret for handlingen og andre som er berørte av den.

Ungdomsoppfølging og ungdomsstraff

FFP stiller seg svært positiv til forslaget om at overføring til konfliktråd skal være en foretrukket reaksjon for påtalemyndighetene overfor barn mellom 15 og 18 år. En tidlig inngripen hvor det legges til rette for å ta inn over seg konsekvensene av sine handlinger og å få en mulighet til å gjøre opp for seg, kan være avgjørende i et kriminalitetsforebyggende perspektiv. FFP er også positive til bruk av konfliktråd gjennom ungdomsstraffen. I de sakene der dette benyttes som et alternativ til ubetinget fengselsstraff, vil man også kunne unngå de negative konsekvensene som følger av selve fengslingen.

Konfliktråd i alle ledd under straffegjennomføringen

FFP stiller seg meget positive til forslaget om å lovfeste et tilbud om konfliktråd i alle ledd under straffegjennomføringen. Evnen og viljen til å ta ansvar og å reflektere over konsekvensene av sine handlinger, er ofte et spørsmål om en modningsprosess. Økt bruk av konfliktråd også under soning i fengsel vil kunne være et supplement som kan ha positive konsekvenser for de direkte ofrene for handlingen, men også for innsattes pårørende. Når et nært familiemedlem fengsles, er det i stor grad familien på utsiden som belastes med omgivelsenes reaksjoner på den kriminelle handlingen. De bærer ofte på følelser av skyld og skam, og utsettes i mange tilfeller for fordømmelse og sosial utstøting. Dersom gjerningspersonen selv tar et aktivt ansvar for sine handlinger og gjør en reell innsats for å bøte på deler av den skade han/hun har forvoldt offeret for handlingen, kan dette bidra til at ansvarsbyrden tydeligere plasseres og til en eventuell forsoning. Dette kan lette belastningene både for direkte ofre for handlingene og for gjerningsmannens pårørende, og kan føre til at det blir lettere for gjerningsmannens pårørende å forholde seg til sine omgivelser på utsiden av fengselet.

Bistand fra konfliktrådet under soning i fengselet kan også være av avgjørende betydning for relasjonen mellom den innsatte og hans/hennes nærmeste familie. Mange pårørende, ikke minst barn, rammes hardt av fengslingen, og det kan være mye uoppgjort og ubearbeidet mellom innsatt og familien på utsiden. Også her kan det være av vesentlig betydning med tydelig ansvarstagen og forsoningsarbeid, og det å få hjelp til dette under konfliktrådets tilrettelagte rammer, vil kunne være svært nyttig for mange. Dette vil i noen saker kunne bidra til at man unngår familiesplittelser som følge av fengslingen, eller kunne bidra til at partene bedre evner å samarbeide til barnets beste i de tilfeller der familier splittes.

Familievoldssaker

FFP er med visse forbehold positive til bruk av konfliktråd som et *supplement* til betinget eller ubetinget straff i familievoldssaker. Som et supplement vil konfliktrådsmedling kunne føre til at offerets opplevelser blir mer fokusert og tatt på alvor ved at forholdet behandles på et dypere plan enn hva som er tilfelle ved en mer tradisjonell straffereaksjon alene, noe som også kan gjøre offerets situasjon og opplevelser mer håndterlige. FFP mener at konfliktråd kan være et viktig supplement dersom offeret selv uttrykker et slikt ønske og dersom det kan bidra til å forhindre gjentakelse. Vi støtter derfor rapportens presisering av at det er av avgjørende betydning at det foretas en grundig vurdering av hvilke slike saker som egner seg for konfliktrådsbehandling, og at man er særlig årvåken når det gjelder et eventuelt press fra gjerningspersonen, og når det gjelder maktforholdet mellom partene i saken.

Informasjon om ordningen, dens mandat og målgruppe

FFP er generelt positive til økt bruk av konfliktråd og til at det i rapporten legges opp til at konfliktrådsmedling skal kunne tilbys alle som er berørt av en straffbar handling. Vi tror imidlertid at mange i dag, også mange pårørende av innsatte, hovedsakelig forbinder konfliktrådsmedling med en intervensjon mellom gjerningspersoner og direkte ofre for handlingene. Vi mener derfor at det er viktig med et offensivt informasjonsarbeid om ordningens innhold, mandat og målgruppe, for å legge et godt grunnlag for å oppnå målet om en økning både i antall saker og typer saker der konfliktrådsmedling benyttes.

Oppsummering:

- FFP er positiv til økt bruk av konfliktråd
- FFP støtter forslaget om lovfesting av tilbudet i alle ledd under straffegjennomføringen
- FFP er positiv til konfliktråd som en foretrukket reaksjon overfor barn mellom 15 og 18 år
- FFP er med visse forbehold positive til konfliktråd som supplement til ubetinget eller betinget straff i familievoldssaker
- FFP understreker behovet for offensiv informasjon om ordningens innhold, mandat og målgruppe

Med vennlig hilsen
For Fangers Pårørende (FFP)

Hanne Hamsund
daglig leder

Hanne Christoffersen
rådgiver

